

DELO ŽIVLJENJE

tovarne obutve alpina žiri

LETNIK 11

ŠTEVILKA 8

ZIRI, 14. AVGUSTA 1972

Prvo polletje — administracija

Najbolj groba ugotovitev ob pregledu polletnega poslovanja je ta, da smo se oddaljivali od postavljenih plan-skih nalog zdaj na eno, zdaj na drugo stran.

To kaže, kako je naš go-spodarski sistem še nedode-lan. V tem kratkem času je bilo ponovno več ostrih ad-ministrativnih posegov kot: zamrznenje cen gotovih iz-delkov, omejitve uvoza, spre-memba zunanjetrgovinskega režima. Posledice so bile naj-večkrat velike in za stabilno politiko podjetja nesprejmljive. Imeli smo tudi mul-tilateralno kompenzacijo, si-ter zakasnelo, zato pa k sreči ne preveč bolečo za na-šo podjetniško likvidnost. Zamrznenje cen gotovih iz-delkov omejitve uvoza, suro-

vin, pomanjkanje surovin, so bili stalni spremljevalci dela in sej samoupravnih orga-nov. Kaj smo v tem času uspeli in ali smo uspeli naj-več kar je bilo mogoče, to je najbrž najtežji odgovor. Praktično gledano; bile so ostre spremembe sistema, ki pa kljub temu niso umirile tendenc gibanja gospodarstva. Na eni strani smo ugotavljali večji izvoz in manjši uvoz, po drugi strani pa ni bilo po-sluha na zveznih organih, ko smo mi in skoraj vsi prihajali v nemogoče situacije za-radi oskrbe materialov za proizvodnjo. Še nobeno leto nismo tolikokrat potovali v Beograd zaradi urgenc in do-povedovanja, še nikdar se ni-smo obračali na vse mogoče strani, da bi rešili mučno si-

tuacijo. Bila je prava admini-strativna vojna in kolikor vem, to pot smo želeli zdav-naj opustiti.

Najbrž je dejstvo, da smo bili mnogokrat v pol leta od-visni od sekundarne zvezne administracije, zelo porazno. Ni stvarnosti, ni objektivno-sti. V vseh teh pogojih, ki smo jih ocenjevali kot zelo nestabilne, pa je največjo vlogo prevzela rast cen ma-terialom. Lahko je razbrati iz celotnega dohodka, kako le-ta raste hitreje kot količi-ne.

Ugotavljali smo, da je prvo polletje še nekako poteklo v znamenju komaj sprejemljivega dviganja cen usnju, zad-nje cene pa so za naše kal-kulacije, predvsem pa za tr-žišče, nespremenljive.

Pravim nespremenljive za-to, ker se je določeni mater-ial kar za enkrat podražil, določeni pa nekaj manj.

Izvoz je pod vprašanjem. Izvozne pogodbe so sklenje-ne mimo naših iznenadnih sprememb, ki tudi nanje ne smejo vplivati. Mi, proizva-jalci, oziroma odgovorni, kot glavna pogodbeni stranka pa moramo samo plačevati da-vek zaradi urejevanja notra-njih gospodarskih razmer.

Nekontroliran porast cen ma-terialov predstavlja nerešen problem. Nekaj procentov je odobrenih za povišanje cen gotovega blaga. Obstoja pa sedaj nerazumljivo nesoraz-merje do porasta cen usnju. Po sedanjih izgledeh bomo izgubili akumulacijo, kar pa je nevzdržno. Prvo polletje je bilo razburljivo, nestabilno in po svoje težko, ker nismo imeli stalnih perspektivnih rešitev. Blij so doseženi do-bri rezultati po količini in vrednosti. Znatno je vplivala stimulacija nagrajevanja. Celotni dohodek je hitreje ra-stel kot dohodek. Materialni stroški so bili že pred uda-roni spremembe cen. Na tr-gu smo opazili, da je bil os-labljen mehanizem ponudbe in povpraševanja zaradi ad-ministrativnih posegov.

Ugotavljamo in trdimo, da smo mi industrijska veja, ki je predimenzionirana in zato sposobna delovati po tržnem sistemu brez vmešavanja od znotraj. Sprostitve cen bi bi-la pri nas odina rešitev, ki bi pozitivno vplivala na potroš-nika: Izvršila bi se potrebna reelekcija in trg bi se umi-ril.

V izvozu smo dosegli znatno stopnjo rasti. Rentabilnost iz-voza je zaradi slabše oskrbe,

povišanja cen surovin, tako-rekoč izginila. To že sedaj, za naslednji mesece je izgled še toliko slabši.

Zelo pozitivno je, da smo amortizacijo znatno povečali in jo s tem približali realno-sti.

Zaskrbnjujoče so zaloge go-tovega blaga. Sezona ni bila enaka pričakovanju. Čaka nas veliko odgovornega dela, da rešimo ta obratna sred-stva.

Velika nelikvidnost gospo-darstva se pozna na vsakem koraku. Denar je postal dra-žji, pritisk strank večji. Zal pa istočasno njegova vred-nost pada.

To polletje moramo kljub vsemu biti še nekako zado-voljni. Vsi kazalci pa zatrju-jejo, da je naša stabilnost še daleč in da prevečkrat stopi-mo po stranski poti. Ne zave-damo se še, da sta teorija in praksa dva pojma.

Lahko bi bili veliki pesimi-sti v dani situaciji, zavedamo pa se, da bi to še otežilo re-dno poslovanje. Torej nam ostaja upanje, da si bomo še vnaprej zagotovili primerno perspektivo in da bomo na-posled pričakali stabilizirane pogoje svojemu delu.

Izidor REJC

Granulat trenutno zagotovljen

V 6. številki našega časopi-sa smo poročali, da nam zaradi pomanjkanja PVC gra-nulata grozi ustavitev pro-izvodnje pancrjev. Takrat smo povedali, da bo zaloga zadoščala do kolektivnega dopusta. Dopust je mimo, člani kolektiva pa gotovo zanima, kakšno je sedaj sta-nje s PVC granulatom.

V drugi polovici junija, kmalu po objavi članka v našem glasilu, smo ponovno obvestili o naši kritični situ-aciji. Zvezni sekretariat za zunanjo trgovino, Zvezno go-spodarsko zbornico (sekre-tariat za usnjarsko predelo-valno industrijo) in Republi-ško gospodarsko zbornico. Edino Republiška gospodar-ska zbornica je vzela zadevo resno v roke. Preden se je zadeva premaknila z mrtve točke, je moral predstavnik Republiške gospodarske zbor-nice med pogovori z Beogra-dom nekajkrat prav grobo nastopiti.

Stališče, kakršne zastopajo zvezni organi, nikakor ne moremo razumeti. Obširne-mu pojasnjevanju, da je v nevarnosti ustavitev proiz-vodnje pancrjev za izvoz na zahodno tržišče, ne verja-mo. Vztrajajo pri izjavi: »Soglasje za izvoz granulata lahko dobite le na podlagi

povečanega izvoza na konver-tibilno področje.»

Po zaslugi Republiške go-spodarske zbornice nas je Zvezni sekretariat za zuna-jo trgovino med kolektivnim dopustom le poklical v Beograd, kjer smo morali najprej prikazati višino lanskoletnega uvoza granulata. Upoštevali so le naš redni uvoz 115 ton. Uvoza 20 ton granulata, ki ni bil povsem v skladu s predpisi (to smo morali napraviti, da ni pri-šlo do zastojev v proizvod-nji pancrjev), niso hoteli upoštevati. Za letošnje leto so nam sedaj odobrili ko-maj 90% lanskoletnega uvo-za granulata, t. j. 105 ton. Od tega smo 79 ton granu-lata že uvozili v I. polletju in ga že skoraj v celoti po-rabili. Z zahoda torej lahko uvozimo še 26 ton, kar bo zadostovalo za mesec avgust in deloma še za september. Zvezno zbornico za zunanjo trgovino v Beogradu smo vprašali, kje je tu logika. Naš celoten kolektiv se trudi, da iz leta v leto povečuje izvoz na zahodna tržišča, oni pa nam letos odobrijo uvoz manjših količin granulata kot smo ga porabili lansko leto pri manjši proizvodnji. Odgovorili so nam: Razliko Nadaljevanje na 2. strani

Proizvajalci se trudijo, da bi povečali storilnost, kljub nestimulativnim administrativnim ukrepom.

Boljše kot lani

Ze predpisi sami nam narakujejo, da moramo ugotovljati finančni uspeh I. polletja ter rezultate na podlagi predpisanih obrazcev posredovati Službi družbenega knjigovodstva. O tem vam iz poslovnega poročila navajamo nekaj zanimivih podatkov.

Proizvodnja

V primerjavi s I. polletjem 1971 smo zabeležili porast za 7,9% po količini in 52,6% po vrednosti. Velik odstop porasta napram količini je nastal zaradi podražitve osnovnih materialov. V izdelavi smučarske in gojzer šivane obutve je proizvodnja porasla za 9,6% po količini ter 56,2% po vrednosti. Pri navadni obutvi pa smo zabeležili v primerjavi s preteklim letom padec po količini za 22,3%, vrednostno pa porast za 12,3%. Na padec navadne obutve je vplival predvsem spremenjen asortiman proizvodnje, kajti za export je bilo izdelanih več sandal in manj ostale lahke obutve. Pri sandalih smo zasledili porast tako po količini za 28,2%, kakor tudi po vrednosti za 88,5%. Iz omenjenih podatkov je razvidno, da je rezultat proizvodnje v I. polletju 1972 boljši od preteklega leta. Pomanjkanje raznih materialov pa je vplivalo na to, da nismo v proizvodnji dosegli še boljšega rezultata.

Prodaja na domačem tržišču

V letu 1972 smo v lastnih prodajalnah prodali za 12,8 odstotka manj po količini, medtem ko so zaloge v prodajalnah porastle za 3%. Po vrednosti je prodaja porasla za 23,1%, zaloge pa za cca 55%.

Za sezono POMLAD-POLETJE smo izdelali preveč dragih modelov, ki zaradi velikih sprememb mode niso na tržišču našli večjega kroga potrošnikov. Med izdelanimi modeli je bilo več takih, ki zaradi tehnoloških napak

niso bili prodajni, zato smo jih morali znižati.

Modelov, ki so bili vsklajeni z modo pa je bilo pre malo. Iz uvoza smo imeli naročenih 120.000 parov vseh vrst otroških, ženskih in moških natikačev, sandal in špagic, ki jih pa zaradi prepovedi uvoza nismo uvozili. To je bila cenejša obutev, s katero smo v prejšnjih letih napravili dober promet.

Izvoz

Letni plan izvoza smo v I. polletju dosegli za 73%. V USA in Kanado smo odpremiili cca 50% naročenih količin, medtem ko smo obveznosti do kupca iz SSSR v spomladanskih letnih obutvi v celoti izpolnili, delno pa smo odpremiili že zimsko obutev, za katero smo sprejeli dobavni rok šele v četrtem kvartalu. Tudi naši koooperanti, ki so prevzeli v izdelavo precejšnje količine za SSSR v glavnem izpolnjujejo svoje obveznosti v pogodbenem roku.

Naročila za SSSR so zaradi razmeroma velikih količin po modelu zelo zanimiva, manj zanimiv pa je finančni rezultat tega izvoza, če upoštevamo stalne podražitve materiala, medtem ko so prodajne cene obutve ostale na lanskeletni višini. Še slabšo situacijo pa opažamo pri izvozu na zahod, t. j. pri smučarskih čevljih, ka katere moramo pretežno del materialov uvozili.

Ze pri domači prodaji smo omenili, da je prodaja v I. polletju količinsko padla, kar se na drugi strani izraža v povečanju zalog. V ovarni so se zaloge povečale napram prejšnjemu letu količinsko za 28,5%, vrednostno pa za 48,3%. V prodajni mreži pa lahko opazimo še nekaj višji porast zalog. Pri analizi lahko ugotovimo, da so bile izvozne zaloge koncem prvega polletja majhne in da leži v skladišču blago namenjeno domači prodaji. Ob upoštevanju vedno večje

konkurence in povečanega vpliva mode, lahko sklepamo, da bomo omenjene zaloge prodali le z znatnim znižanjem.

Finančni pokazatelji

Analiza poslovnega uspeha za I. polletje 1972 kaže, da smo v tem obdobju ustvarili za 52% višji promet kot v istem obdobju preteklega leta. Ze pri prodaji smo ugotovili, da je realizacija vrednostno porastla. Prav tako pa so na drugi strani porasli tudi stroški. Poskočile so cene repromaterialom tako na domačem kot tudi na tujem tržišču, istočasno pa so se zvišale cene uslugam. Dohodek se je povečal napram letu 1971 za 42%, osebni dohodki pa za 44%. Vzrok porasta osebnih dohodkov je v glavnem v tem, da so predpisi o zamrznitvi osebnih dohodkov dovoljevali izplačila v lanskem I. polletju le po starem pravilniku. Sredstva amortizacije smo povečali za 188% zato, ker je delavski svet v začetku leta sprejel sklep o zvišanju amortizacijskih stopenj, kar nam bo omogočilo hitrejšo modernizacijo.

Tudi v prodajni mreži je porastel promet in sicer za 26%, dohodek pa za 9%. Amortizacija se je povečala za 171% iz istega razloga kot v tovarni. Osebni dohodki so se zvišali za 14%. Procent zvišanja osebnih dohodkov je nižji kot v tovarni, ker tudi v lanskem I. polletju prodajna mreža ni občutila zamrznitve. V prvem tromesečju smo imeli precej težav z likvidnostjo ter nismo bili sposobni sproti plačevati obveznosti do naših dobaviteljev na domačem tržišču. V tem času smo opazili nelikvidnost tudi pri naši poslovni banki. Ze v začetku januarja smo prosili za kredit za pripravo proizvodnje za izvoz, vendar smo v februarju prejeli le cca 50% zaprosenega zneska, ostanek pa je naša poslovna banka prijavila v multilateralno kompenzacijo. Delno je ta primanjkljaj pokrila zgodnja spomladanska sezona pri domači prodaji, delno pa zavlačevanje sprovedbe multilateralne kompenzacije, saj smo prijavili v multilateralno kompenzacijo precej več obveznosti kot pa dolžniki naših terjatev.

Iz omenjenih podatkov lahko ugotovimo, da je poslovni uspeh v I. polletju zadovoljiv. Da pa bomo dosegli postavljeni cilj, ki je izražen v izvoznih obvezah in v delitvi ustvarjenega dohodka na osebne dohodke in sklade podjetja, kot smo ga začrtali v začetku leta, nam narekuje brezpogojno znižanje zalog in to v tovarni kot v prodajni mreži.

Ana STRLIČ

Sponkanje pri sestavi gornjega dela smučarskega čevlja.

Malica za vse

Delavski svet tovarne obute Alpina Ziri je na svojem 3. rednem zasedanju dne 12. 7. 1972 sprejel na predlog sveta maloprodajne mreže sklep, da so člani delovne skupnosti, zaposleni v organizaciji združenega dela izven sedeža podjetja, ki nimajo organizirane lastne družbene prehrane od 1. 7. 1972 naprej upravičeni do regresa za malico iz sredstev skupne porabe.

Regres znaša 2 dinarja za vsak dan, prebit na delu. Kot člani delovne skupnosti v smislu 1. odstavka se štejejo delavci, ki so v delovnem razmerju z več kot polovico delovnega časa in v va-jenci oz. učenci poklicnih šol, kadar so na podlagi sklenjene pogodbe s podjetjem na praktičnem pouku v prodajalni.

Regres se izplačuje obratom družbene prehrane, go-

stinskim ali trgovskim organizacijam oz. obratom, ki s podjetjem sklenejo pogodbo, da bodo preskrbovali malico članom delovne skupnosti posamezne OZD.

Upravičenci do regresa ob izplačilu osebnih dohodkov prejmejo bone, ki se glase na znesek regresa, do katerega je posameznik upravičen na podlagi opravičenih delovnih dni v preteklem mesecu. Te bone upravičenec porabi namesto gotovine pri izplačilu malice v pogodbenem obratu, razliko do morebitne višje cene malice pa poravnava sam v gotovini.

Pogodbeni obrat izstavlja podjetju vsak mesec račun za sprejete bone, ki jih hkrati z računom vrne podjetju.

Regres, ki se s tem sklepom uvaja, bremenja v letu 1972 sredstva rezerve v skladu skupne porabe.

Granulat...

Nadaljevanje s I. strani
65 ton granulata, kolikor vam ga za letos še primanjkuje, uvozite z vzhoda. S kopijami dopisov čeških in vzhodno nemških izvoznih direktij smo jim dokazovali, da je to nemogoče.

Po dolgih zapletih smo jim rekli: »Mj ne moremo delati čudežev. Prevzemite vi celotno distribucijo tako pri oskrbovanju materialov, kot pri plasiranju gotovih izdelkov, podobno, kot so imele včasih, takoj po vojni, generalne direktije. Le-te so ta-

krat znale točno izračunati, koliko materialov je potrebnih za planirano proizvodnjo in so nam jih toliko tudi dodelile. V dobi planske distribucije so odgovorna mesta na direktijah zasedali strokovnjaki za posamezno stroko, danes po 25 letih, pa žal, na Zveznem sekretariatu za zunanjo trgovino nimamo nobenega strokovnjaka iz naše stroke, ki bi vedel in razumel, da današnje vrste (type) smučarskih čevljev brez granulata ne moremo proizvajati. Lojze Kopač

Okno v svet

Svicarska industrija obutve v letu 1971

V poročilu zvezne švicarske čevljarke industrije se je promet po vrednosti povečal lani za 3,4% od 396,3 milij. na 409,5 milij. sfr. Proizvodnja čevljev je v primerjavi s predhodnim letom rahlo nazadovala od 13,1 na 12,8 milij. parov.

Izvozu namenjena proizvodnja se je dvignila vrednostno za 8,8% od 126,4 milij. na 137,5 milij. sfr. Skrbj povzročea močan uvoz cenenih čevljev po ceni, ki presega švicarske personalne in materialne stroške. (TS)

Svetovno gospodarstvo v letu 1971

Bruto družbeni proizvod zahodnih industrijskih držav je dosegel v letu 1971 2.400 milijard dolarjev, kar predstavlja 65% celotnega svetovnega gospodarskega potenciala. Koristilo ga je 730 milij. ljudi oziroma 20% vsega svetovnega prebivalstva. Države v razvoju, kjer živi polovica človeštva, so se morale zadovoljiti s 350 milijardami dolarjev, kar ni niti 10% svetovnega bogastva. (TS)

Štipeidisti med nami

Izkoristili smo priložnost in zastavili našim štipeidistom — praktikantom nekaj vprašanj, ki so zanimiva tako za štipeidiste same, kakor tudi za nas v podejstvu, ker nam odgovori osvetlujejo pogoje v katerih se šolajo naši bodoči delavci in njihov pogled na naše odločanje:

1. Kaj sodiš o letošnji počitniški praksi?
2. Kakšne perspektive vidiš v svojem poklicu?
3. Kaj meniš o štipeidijah?

MAJDA KAVČIC, učenka poklicne čevljarke šole. Obiskali smo jo v šivalnici:

1. Mislim, da se bom na praksi precej naučila. Spoznavam delo in okolje in to tudi nekaj pomeni.
2. Če bo priložnost, bi se po končanem študiju usposobila še za prodajalko čevljev v eni naših bližnjih prodajaln. Sicer pa imam veselje tudi za modeliranje.
3. Štipeidije so kar v redu. Posebno za nas, ki smo v Zireh doma. Drugače je za tiste, ki so prišli iz drugih krajev. Ti imajo preizkušnje štipeidije.

RUDI PIŠEK, dijak Tehnične usnjarske šole. Prakso je opravljal v skladišču zgorajga usnja, nam pa povedal naslednje:

1. Zame je praksa organizirana boljše kot lansko leto, saj je glede na moj bodoči poklic usnjarskega tehnika dobro vsklajena. Tudi sodelavci mi pri praksi pomagajo.
2. Če bi mi šlo v šoli tako dobro kot sedaj in če bodo tudi druge možnosti, bi rad nadaljeval s šolanjem. Mislim pa, da tudi z znanjem, ki si ga bom pridobil na srednji šoli ne bom v zadre-

gi. Res, da je v čevljarstvu vedno manj klasičnega usnja in vedno več umetnih materialov. No, na naši šoli je podatek na kemiji, zato lahko te novosti spremljamo in nam v praksi ne bo pretežko.

3. Kar zadeva štipeidije pa je stvar naslednja: vse se draži in mislim, da bi bilo dobro, da bi se štipeidije vsaj nekoliko povišale.

IRENA MLINAR, študentka psihologije. Prakso je opravljala v kadrovske službi. Njeni odgovori so izredno zanimivi.

1. Praksa bi morala biti organizirana tako, da bi nekdo res stalno skrbel za vsakega posameznika. Za sebe moram reči, da sem prišla v izredno tovariško okolje, tako, da sem se dobro počutila.

2. V stroki, katero študiram, je pa tako, da človek po končanem študiju niti ne ve točno, kaj bi se lotil. Toliko je možnosti in toliko nerešenih vprašanj. Mislim, da lahko psiholog ravno tako uspešno dela v kadrovske oddelku, kakor v prodaji (psihologija prodaje, reklame) in celo v tehničnem službi (študij dela in gibov).

3. Doživeli smo 2 devalvacije in cene skokoma rastejo. Predlanskim je bil študentski minimum 650 din, letos pa je 900 din. Zato mislim, da so štipeidije odločno preizkušnje. Štipeidisti Alpine smo med tistimi, ki imajo najnižje štipeidije. Tudi stimulacija za uspeh pri študiju je neznat-

Samoupravna kronika

7. 7. Odbor za delovna razmerja

Imenovanje administratorke za socialni sektor in razporeditev delavke v računovodstvo prodajne mreže. Imenovanje vodja traku lahke šivalnice in vodja šivalnice v Obrtnem centru. Sprejem na delo delavk za šivalnico v tovarni in v obratu Gorenja vas. Sprejeta odločitev, da se sprejmeta na delo dva štipeidista takoj, ko predložita ustrezne dokumente. Sprejem odgovodi dela devetih delavcev.

11. 7. Svet OZD obrata podplatne izdelave

Obravnavan dnevni red in zadeve, ki so bile pripravljene za tretje redno zasedanje delavskega sveta in sprejem določenih predlogov v zvezi s tem.

12. 7. Odbor za nagrajevanje

Za namestnika predsednika odbora imenovan Karel Pivk. Pripravljen predlog delavskemu svetu za dopolnitve in spremembe pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke in pravilnik o povračilu potnih in drugih stroškov v zvezi z delom. Obravnava osnutka sprememb in dopolnitev pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke po predlogu prodajne mreže.

12. 7. Delavski svet

Potrjena poročila o delu odborov. Sprejete dopolnitve pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke in pravilnika o povračilu potnih in drugih stroškov v zvezi z delom. Odločanje o spremembi organizacije podjetja odložno. Sprejet sklep o pristopu k samoupravni sporazumu o financiranju razvoja komunalnih dejavnosti na območju krajevne skupnosti Ziri. Odobren regres za malico članom prodajne mreže

in članom obrata Col. Rešitev treh pritožb na sklep odbora za sredstva skupne porabe o razdelitvi stanovanjskih posojil in pritožbe na sklep o dodelitvi stanovanja.

13. 7. Odbor za osebno odgovornost

Sprejet sklep o začasni odstranitvi z dela Geček Vladimira iz Bjelovara zaradi uvedbe postopka za ugotovitev težje kršitve delovne dolžnosti.

Skoraj 1500

Kolektivni dopust je za nami, zato vam lahko postrežem z nekaj več novicami iz kadrovskega oddelka. Podatki vas bodo gotovo zanimali. Število zaposlenih smo v letošnjem letu povečali za 76 delavcev skupaj. V začetku leta smo imeli zaposlenih 1414 delavcev, ob koncu julija pa imamo 1490 delavcev. Fluktuacija delavcev v teh sedmih mesecih je bila kar precejšnja. Novih delavcev je bilo sprejetih 126, z delom pa jih je prenehalo 50. Poprečno število zaposlenih delavcev je 1462.

Tudi v juliju je bilo kar precej sprememb, največ v prodajni mreži. V obratu v Zireh je nastopil delo Jože Kavčič, ki se je vrnil z službenja kadrovskega roka. Z delom je prenehalo več delavk. Zaradi ureditve družinskih in stanovanjskih razmer so prenehale z delom naslednje: Irena Rupnik, Ema Šifrar, Cirila Brence in Majda Vehar. Marija Bevk je prenehala delo zaradi upokojitve.

Obrat v Gorenji vasi v juliju ni sprejel novih delavcev, z delom pa je na lastno željo prenehala Milica Subić.

Obrat na Colu uspešno posluje in je vsak mesec sprejetih nekaj novih delavk. V juliju so začele z delom v

tem obratu Milena Bajc, Majda Mikuž, Silva Koren in Erna Koren.

Prodajna mreža v mesecu koničenja letnih dopustov, to je v juliju in avgustu, sprejme določeno število prodajalcev na delo za določen čas. Je pa v mesecu juliju tudi več delavcev sprejetih na delo za stalno in to predvsem tisti, ki so bili do sedaj kot vajenci v naših prodajalnah. Prodajna mreža je v juliju sprejela kar 14 prodajalcev. Ti so: Jurij Likar v Ajdovščini, Helena Justin v Zireh, Zdenka Marušak v Slavovskem Brodu, Mirra Majer na Reki, Mehmed Brica v Sarajevu, Danica Volf v Mariboru, Natalija Manojlović v Karlovcu, Julija Vig v Subotici, Jela Kaurin v Novem Sadu, Božica Novak v Sisku, Ivan Romić v Osijeku, Slavica Bajić v Banja Luki, Franjo Tolić v Zagrebu in Katica Šumiga v Zagrebu IV. Z delom sta prenehala Ilonka Berenej in Petar Popović, oba v Subotici.

Z vsemi naštetimi spremembami imamo naslednje število zaposlenih:

obrat Ziri	1030 del.
obrat Gorenja vas	190 del.
obrat Col	64 del.
prodajna mreža	209 del.
F. A.	

na. Odgovorni bi se morali zavedati, da mi študentje ne študiramo samo zase, temveč tudi za podjetje. Podjetju gre dobro, delavci imajo dobre plače, mi pa nizke štipeidije.

dije. Tudi to je zelo slaba reklama za podjetje.

Mislim, da poseben komentar n' potreben. Torej, premislimo!

Nejko Podobnik

Majda Kavčič: »Na praksi se bom veliko naučila!«

Rudi Pišek: »Zame je praksa organizirana boljše kot lansko leto.«

Irena Mlinar: »Toliko je možnosti in toliko nerešenih vprašanj.«

Potreboval bi še en dopust,

Kolektivni dopust v naši tovarni je mimo. Zopet smo se srečali na delovnih mestih in začeli z delom. Nekateri zadovoljni in spočiti, drugi zopet zadovoljni pa manj spočiti, so pa tudi taki, ki so verjetno od dopusta več pričakovali, kot jim je dejansko nudil.

Sodelavke in sodelavci si med seboj pripovedujejo vtise z dopustov in obujajo spomine na prijetne dneve. Pa smo jih še mi poprosili, naj za naš tovarniški časopis kaj napišejo, kako so preživeli dopust. Ustregli so nam in povedali:

Venceslav Mrak-Slavko, iz obrata podplatne izdelave

»Da, dopust je mimo! Vrnil smo se zopet na svoja delovna mesta. Nekateri spočiti, drugi utrujeni. Zirovci smo pač taki, da dopust najraje porabimo za večja dela doma ali drugje.

No, nekateri se že odločijo za kakšen teden dopusta na morju ali pa tudi drugod. Večina pa se zadovoljimo z enodnevni izleti k morju ali v gore, predvsem tja, kamor je možen dostop z vozili. Izjeme pa so posamezne skupine, ki se odločijo med dopustom tudi za hojo po hribih — biserih slovenske zemlje. Lepi so vzponi na Triglav, Mangart, Grintavec in še bi lahko naštel očake naše lepe domovine, ki zaslužijo, da jih obiščemo. Rad se spominjam izletov delavcev Alpe pred desetimi leti in še več, ko smo se peljali do vznožja velikih gor in nato peščili ure in ure in bili krepki in zadovoljni. Takih izletov si še želim.«

Cecilija Jereb — iz prešivalnice lahke

Ko smo v Tehnični čevljarški šoli končali zadnji izpit za ta semester, je bil to za me neke vrste dopust. Saj se mi kar čudno zdi, ko sem prosta vsaj za nekaj časa

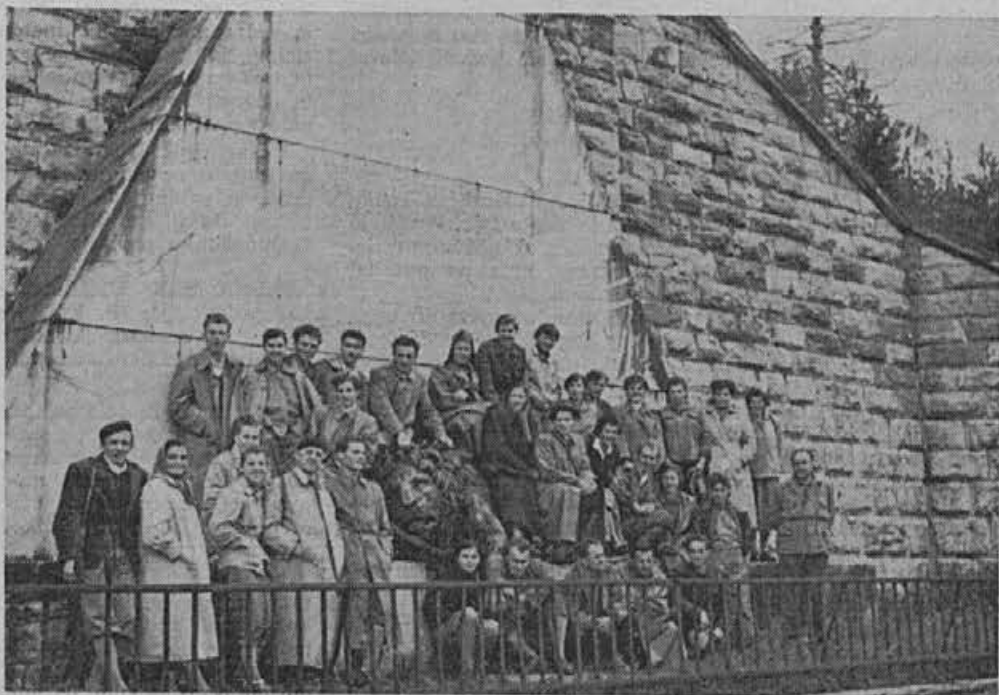

vseh skrbi, ki jih imam v času šolanja. Dopoldan služba, popoldan šola in zvečer učenje. Tako, da je bila popolnoma upravičena izjava sošolca, ki je dejal, da še za frizerja ni imel časa. V dneh dopusta sem najprej pospravila po garderobi s šolskimi stvarmi, saj prej ni bilo časa. Ker imamo doma nekaj obdelovalne zemlje, sem seveda morala pomagati tudi pri tem. Vendar pa sem si že prej sestavila nekakšen program dopusta. Prvi teden

dopusta delo doma, drugi teden pa bi šla, kamor želim.

S svojo družbo sem se za par dni odpravila na pot po Avstriji. Naš glavni namen je bil, da obiščemo Veliki Klek. Vreme nam je bilo naklonjeno, tako da smo bili vsi kar dobre volje. Z veseljem smo opazovali koroško deželo. Med potjo smo si ogledali zanimivost mesta Heiligenbent. Od tu smo se začeli vzpenjati po strmih klancu na Veliki Klek. Prve težave so se pojavile, ko so nas vprašali, če imamo snežne verige. Zasmejali smo se, češ, le kaj bi jih rabili. Vseeno pa so nas spustili naprej. Ker smo bili že nekaj ur zdoma in so se naši železci oglašali, smo se odločili, da najprej potešimo lakoto. Na naše veliko začudenje, smo za malico, ki smo jo imeli kar na prostem, dobili tudi debele snežinke, ki so se počasi usipale na našo mizo. Hitro smo pospravili in se odpeljali naprej. Predeca smo prišli na cilj, se je vreme že izboljšalo, tako da smo imeli res lep razgled na okoliške planine. To je bil za nas največji užitek. Ko smo se vračali, se je že temnilo, zato smo si morali poiskati prenočišče. Kaj hitro smo ga našli, saj smo izbrali najboljši »hotel«, ki ga imajo domačini in sicer nekaj zbitih desk in kup sena. Hitro smo zaspali, zjutraj pa so nas zbudile krave s svojimi zvonci. Odšli smo torej dalje, po začrtani poti. Že smo se veselili, da nam je ta izlet res uspel, ko nas je nenadoma, nedaleč stran od meje ustavil avstrijski policaj. Da prehitro vozimo, da je avto prenizek in ne vem kaj je še bilo narobe. Dejal je, da smo verjetno pretežki. Mi pa kot pravi Zirovci, se hitro znajdemo in pravimo, da nismo pretežki, saj smo vendar lažji od Avstrijcev. Seveda smo jo usekali kar po zirovsko, pa nas razumi, če hočeš (če ne, pa še bolje). Ko je bilo to mimo, smo se peljali naravnost domov.

Predeca je minil dopust, sem si za dva dni še privoščila kopanje na morju. Ta izlet je bil čisto drugačen od prejšnjega. Sonce je žgalo in vročina je bila neznosna. Dve, tri ure sončenja in že sem bila rdeča in vroča kot žerjavica. Kamor sem se dotaknila, povsod je pekel. Zato pa je bila voda prijetnejša. Najbolj sem bila navdušena zvečer, ko je ladja pristala v pristanišču z vsemi svojimi lučmi. Zamenjala je potnike, dala znak za odhod in spet odplula po širnem

Sindikalni izleti so pri nas že tradicionalni in se jih Slavko Mrak rad spominja. Na sliki: Udeleženci izleta na Mangart leta 1957 so se ustavili tudi ob spomeniku na Predilu.

morju. Nehote se mi je v glavi porodila misel, kdo ve, če jih na prostranem oceanu ne čaka smrt. A vseeno bi se enkrat rada podala na vožnjo po morju.

Drugi dan sem se še nekaj ur kopala in sončila, proti večeru pa odšla domov. Vožnja proti domu je bila utrujajoča. Gost promet, vročina in še nesreča, ki sem jo videla na cesti, vse to je pripomoglo, da sem bila vesela, ko sem srečno prišla domov.

Lepo je po svetu, a doma je najlepše.

Štefka Cankar — iz obrata podplatne izdelave

Dopust sem preživela v deželi tisočerih jezer.

Po težavah z vozovnicami v JAT-u sem odpotovala 15. julija z letalom preko Stockholma v Helsinkih. Od tam smo se odpeljali v kraj HYYRYLA domov.

17. julija smo obiskali mesto in si ogledali nekaj znamenitosti (parlament, predsednikovo palačo, olimpijski stadion, kongresno hišo Finlandijo). Popoldne smo šli na otok Korkkasari (Visoki otok) kjer je živalski vrt.

Naslednjega dne je sledil obisk mestu PORVOO, ogled trga, spominske hiše o narodnem delavcu, prvem večjem pesniku Runebergu. Videli smo slikovite stare hiše, kjer so bila včasih skladišča soli. Bili smo tudi pri EEVA-LIISI, v njeni tipični stari finski hišici blizu PORVOO-a.

Ogledali smo si letno hišico pri Ossiju na otoku Sommaro (letni otok). Vozili smo se z motornim čolnom po

morju ter si ogledovali regato za otroke.

Bili smo tudi v mestu v največji trgovski hiši Stockman. Tam lahko kupiš vse od najpreprostejšega, do najfinejšega. Urejeno imajo tudi okrepčevalnico, kjer dobiš pripravljene različne jedi.

Sedmi dan mojega dopusta smo odšli na srednjo Finsko. Najprej smo se ustavili v TEMPERE — v drugem največjem mestu. Ogledali

smo si stolp NASINNEULA ob NASINLAHTI-ju. Zelo zanimivo je urejen planetarij. Nato smo prišli v HAAPAMAKI.

S čolnom smo veslali po jezeru, lovili ribe in jih potem na obali pekli. Zvečer smo se osvežili v savni.

Ogled stare cerkvice v PHLAJAVESI, ki je bila zgrajena 1780 l. na skrivaj globoko v gozdu, ker so prepove-

Štefka Cankar je obiskala na Finskem sina Ivana.

da bi se odpočil

dalj gradnjo je bil zanimivost naslednjega dne. Do nje se vozil s čolnom, ki si ga lahko ogledaš še sedaj.

Se smo si ogledali različne stare znamenitosti, bili v zabaviščnem parku LINNAN-MAKI. Tukaj je tudi zgrajen vodni stolp za mesto Helsinkki.

Ljudje so zelo preprosti, dostojni v oblačenju in vedenju.

Hrana je v glavnem: mleko, sir, surovo maslo. Kruha pa je gotovo 10 različnih vrst. Meso je pečeno brez masla, sicer pa zelo lepo servirano.

Hiše so v mestu zidane, na deželj lesene, toda prav lepo pobarvane. Prav pri vsaki hiši je tudi savna. Ceste so asfaltirane in ravne, še vedno pa grade nove. Povsod ob cestah, do kamor seže oko, so žitna polja, vmes pa borovi in brezovi gozdovi. Nikjer ni hribov, le ravnina, vmes pa jezera.

Mnogo lepega in zanimivega sem videla in doživela. 24. 7. pa sem se spot z letalom vrnila domov.

Bilo je res enkratno doživetje.

Stanislava Žakelj — iz nabavne službe

Kako sem preživela dopust? Zal na to vprašanje ne morem odgovoriti izčrpano, zakaj več časa kolektivnega dokljud temu ugodila želji na pusta sem delala. Da pa bi šega uredništvo, bi spregovorila nekaj besed o tem, kaj si od dopusta obetam in za kaj se dopusta veselim.

Dopust predstavlja zame tisto kratko obdobje v letu, ko se vsaj za nekaj dni preneha neusmiljena tekma s časom. To je čas, v katerem ura merilec časa vsaj nekoliko izgubi na svojem pomenu. Kot materi mi dopust mnogo pomeni tudi zato, da se lahko več posvetim otrokom. Priznati moram, da so v današnjem času otroci kljub boljši materialni situiranosti, v marsičem revnejši kot smo bili mi, ko smo preživljali detinska leta. Osiromašeni so predvsem za tisto družinsko toplino, ki so jo deležni le, če preživljajo dneve skupaj s starši. Zato se dopusta z menoj veselijo tudi otroci.

Ce pa se povrnem nazaj na čas kolektivnega dopusta, lahko omenim dan, ki smo ga preživeli v prijetnem razpoloženju na izletu preko Vršiča. Z možem sva vzela s seboj tudi otroke, ki so bili nad izletom navdušeni in so bili še dolgo potem polni najrazličnejših prijetnih vtisov.

Kaj več si od dopusta obetamo še v času od 10. do 20. avgusta, ko bomo na morju, seveda če nam bo vreme naklonjeno.

Pečelin Matevž, iz mehanične delavnice

S prijateljem sva se domeni, da bova dopust preživela v hribih. Zgodaj zjutraj sva se dobila na avtobusni postaji vsak s svojo omaro, kakor je prijatelj pravil nadržbniku. Najina pot se je pričela pravzaprav zelo nesrečno; zamudila sva prvi avtobus, ki peče po dolini in tudi vreme ni kazalo najbolje. Še predno sva prispela v Maribor, se je že vililo iz pod oblačnega neba kot izškafa. Sele, ko sva stopila z žičnice na zelena pohorska tla, se je zvedrilo in posijalo je sonce. Tudi sedaj se je naju držala smola. Ze po nekaj urah hoje sva krepko zašla. Po Pohorju so markacije slabe in nejasne. Sicer pa se imava prav temu zahvaliti, da sva videla redko naravno znamenitost. Po nekaj urah hoje sva namreč prišla na breg močvirnega jezera, ki je ležalo sredi temnih in komaj prehodnih pohorskih gozdov. Iz jezera je žuborel deroč potoček in se izgubljal v temačni grapi. Voda v njem je bila skoraj črne barve. Verjetno je jezero dobilo po njej tudi ime. Ugotovila sta namreč, da stojiva na bregu Črnega jezera, ki pa je bilo daleč od najine poti. Tako sva prvo noč prespala namesto v koči, kar na skednju domačije v neki pohorski vasi, na katero sva slučajno in na vso srečo naletela še pred nočjo. Tudi drugi dan nama sreča ni bila naklonjena. Do najine poti sva imela kako uro hoda, vendar je ta ura dobila mlade, kakor se je izrazil prijatelj. Zašla sva namreč in šele po dolgotrajnem pešačenju sva naletela na prvo stezo. Pohorje je skoraj celo zaraščeno z gostimi in stariimi gozdovi in razgleda je bolj malo, razen z nekaterih razglednih točk. Drugače pa je kar zanimivo. Za ljubitelja narave so na Pohorju najlepši slapovi Šumnika. Skozi temno in zaraščeno grapo se podj dokaj velik potok in se v več slapovih meče preko granitnih skal.

Nekje v koroških hribih sva dohitela dva stara platinška mačka, doma iz Zelenikov, ki sta imela isto pot kot midva. Z njima sva potem nadaljevala svoj pohod. Bila sta vesela fanta, pravi hribovski grči in skupaj smo uganili marsikakšno krepko. Prijatelj pa me je pred njima kar takoj spravil v hudo sramoto. Ponudil sem jima namreč tistega, ki po vrvi na svet pride, ko pa sem razvezal nahrbtnik, sem ugotovil, da je steklenica prazna. Zganje je popil prijatelj, seveda skrivaj, krivil pa je zato mene. Sicer pa sem prijatelju že čez nekaj časa vrnil mlo za drago. Ko je razvezal svojo »omaro« je iz nje potegnil kar lep primerok pohorskega granita. To pot sem bil krivec v resnici jaz.

Pot nas je vodila preko zelenih koroških vrhov v dolino Savinje in naprej v Kamniške Alpe. Iz Savinjske doline smo zavili v Robanov kot, ki se zajeda globoko v osrčje nebotačnih vrhov. To je pre-

Matevž Pečelin rad zahaja v hribe

lepa, zelena dolina, ki se po lepoti kosa z dolino Vrat pod Triglavom. Stiska se ob vznožju koničaste Ojstrice, ki bedi nad njo, kakor koklja nad njo, kakor koklja nad piščeti. Dolina je obraščena z mešanimi gozdovi, vmes pa se vrstijo z belimi skalami posejani pašniki. Ime je dobila po Robanovi kmetiji, ki stoji ob vrhu v dolino. Tik pod prepadnimi stenami Ojstrice stoji bajta v kateri domuje stari Robanov Joža. Vesel in

nasmejan je stal na pragu in nas vabil, naj si pri njem odpočijemo, kar smo prav radi storili.

V ranem jutru sva se s prijateljem vzpenjala z Okrešlja proti Turškemu žlebu. Od najinih znancev sva se namreč prejšnji dan poslovila. Bilo je lepo jutro. Iz dolin se je dvigala megla, vrhovi pa so se že rdečili v prvih sončnih žarkih. Z istja so se vsipale rosne kapljice in bele pajčevine so se svetile iz trave. Rodendron je žarel med skalami, iz pečin pa so mežkali modri cvetovi murk.

Vzpon je bil hud in najine »omare« so naju pritiskale k tlom. Naenkrat pa se je prijatelj ustavil in pokazal z roko pod steno. Nedaleč od naju je na skalnem robu stal gams in se razgledoval po okolici. Pod njim sva opazila celo čredo, ki se je mirno pasla med pečevjem. Iz nahrbtnika sem takoj povlekel »očesni podaljšek«, kakor sva krstila daljnogled. Dolgo sva opazovala trop, ki se je mirno pasel. Tukaj so gamsi zelo domači, ker so vajeni človekove bližine. Lahko se jim precej približaš in se zato sploh ne zmenijo. Če pa si je preveč vsiljiv, se ves trop zbere in urno pobegne preko strmin v nedostopne kraje.

Pot naju je vodila na Grintavec in naprej v od strel razklane Kočne. Tu sva imela priliko, da sva si ogledala dokaj redek primer. V prepadnih stenah sta na vrhovih in klinih visela dva alpinista in se trudila, da bi jo preplezala. Ko sva ju opazovala od spodaj, naju je obilvala kurja polt. Onadva pa sta kot dva pajka rinila po vrveh kvišku in premagovala vrto-glave višine.

Dopust se je bližal kraju in tako sva neko jutro zapustila gorski svet in odkolorirala v dolino. Domov sva prišla bogatejša za nekaj lepih spominov na doživetja v gorah in vesela, čeprav je

prijatelj ob svoesu rekel: »Potreboval bi še en dopust, da bi se odpočil od dopusta.«

Jože Beras — obrat Gorenja vas

Moj dopust mi je hitro minil in zato ga bom opisal na kratko.

Prve štiri dni sem ga preživel na morju. Užival sem sonce in se kopal. Stanoval sem pri znanih v Kopru. Morje sem imel rad že kot otrok, ker zelo rad plavam. Štiri dni sem bil v Mariboru, kjer sem obiskal prijatelje.

Tudi ti dnevi so kaj hitro minili. Ko sem se vrnil domov, me je pa zopet čakalo delo, ker se obnavljam stanovanje. Dneve dopusta, ki so mi pa še ostali, bom pa porabil za delo doma ali pa bom šel v Maribor.

Viktorija Rupnik — iz šivalnice težke

Prvi teder kolektivnega dopusta sem z družino letovala v Umagu. Na letovanje smo se peljali s kombijem. Bolj, ko smo se bližali Kopru, bolj smo ugibali na kakšno vreme bomo naleteli. Ob prihodu v Umag pa nas je pozdravilo toplo sonce in mirno morje.

Tega dopusta se je vsa družina se dolgo veselila. Zelala sem, da bi zopet preživeli teden dni na morju, kjer bomo lahko pustili vse skrbi na strani. Po vsakodnevnem delu v tovarni in doma, si človek res zaželi malo drugačnega življenja, saj doma je iz dneva v dan enako.

Vreme smo na morju imeli sončno in toplo. Stopiti v vodo in zaplavati je bilo res užitek. Veseli in zadovoljni so bili tudi otroci, saj se doma zaradi neprimenne vrmeneta letos še niso kopali. S hrano in postrežbo sem bila zadovoljna, saj je včasih tudi ostajalo.

Viktorija Rupnik je preživela z družino en teden v našem počitniškem domu v Umagu.

Poškodbe pri delu še vedno pereče

V prvem polletju se je pri delu poškodovalo 41 zaposlenih. Od tega je bilo 39 poškodb v Zireh, 2 pa v obratu Gorenja vas.

Najtežje poškodbe so se primerile na delovnih mestih kot so: urejevalec skladišča, skladiščni delavec, zunanji delavec, zakovičenje rinčic in obratni mehanik.

Največ poškodb se je primerilo na delovnem mestu skenjanju zgornjega usnja (5), oblačenje peta (4), ročno obrezovanje (3), šivanje zgornjih delov (3) itd. Med viri za poškodbe močno prednjači nož. Kar 10 primerov poškodb se je pripetilo z nožem. Sledijo pa mu: drobec materiala (6), igla šivalnega stroja (4), stroj za pribijanje rinčic, naprava za nanašanje lepila in stroj za prebijanje luknjic po 2 primera.

Najpogostejša vzroka za poškodbe pri delu sta pomanjkanje delovnih izkušenj (10) in premajhna previdnost pri delu (10). Sledijo pa: prehitro tempo dela (5), pretrd material (3) in neprimeren način dela (2).

Dve tretjini nesreč se je pripetilo delavcem, ki so imeli manj kakor eno leto delovnih izkušenj na istem delovnem mestu in le petina delavcem, ki delajo na istem delovnem mestu več kakor 1 leto.

Večina poškodb je imela lažji značaj. Poprečno odpade na eno poškodbo pri delu 11,1 delovnih dni zdravljenja, če pa vzamemo samo težje poškodbe, je zdravljenje trajalo poprečno po 35,2 delovnih dni.

Največ poškodb se primeri na začetku tedna, ob ponedeljkih (10) in sicer v prvi in osmi ter tretji in peti uri. To kaže, da se nesreče zgodijo takrat, ko koncentracija pri delu še ni popolnoma — ob začetku tedna oz. prvo uro dela ali takrat, ko koncentracija že pojema t. j. pred malico oz. pred koncem dela.

Poškodovano se je 25 nizko-kvalificiranih delavcev, 14 kvalificiranih in 2 visoko-kvalificirana delavca.

Izmed 41 poškodovancev se jih je 26 poškodovalo prvič, 7 jih je že imelo po 1 nesrečo pri delu, 3 so se poškodovali že tretjič, en delavec pa se je letos poškodoval že petič.

Zaradi poškodb pri delu je bilo izgubljenih 455 delovnih dni.

Pri delu se je v prvem polletju poškodovalo 3,13% zaposlenih, kar je sicer za 0,78% več kot lani v istem obdobju. Povečanje nesreč je razumljivo, saj se je od lanskega polletja, do konca junija letos zaposlilo 105 novih delavcev. To pa je ravno

tista kategorija zaposlenih, ki nima dovolj delovnih izkušenj za varno delo in se pogosto poškoduje pri delu.

V prvem polletju so se na poti na delo in z dela ponesrečili le 3 zaposleni in to 1 mopedist, 1 kolesar, in 1 pešec. Med vzroki za nesreče so bili: mokra oz. poledenela pot v enem primeru pa vinjeni mopedist. Zaradi teh poškodb je bilo izgubljenih 53 delovnih dni.

Število nesreč na poti na delo in z dela se je letos zmanjšalo, saj jih je bilo lani v tem obdobju 8.

Skupno se je pri delu in na poti na delo in z dela v prvi polovici leta poškodovalo 44 delavcev ali 3,6% zaposlenih. Zaradi vseh poškodb pa je bilo izgubljenih 508 delovnih dni.

Če podatke združimo, vidimo, da se stanje ni bistveno spremenilo od preteklega leta. Lani je bilo v tem obdobju vseh nesreč 36, letos pa 44. Procent poškodovanih je znašal lani 3,03, letos pa 3,6. Zaradi poškodb je bilo izgubljenih 529 delovnih dni, letos pa 508.

Marija Kastelec

Malčki v žirovskem vrtcu so na tesnem. Na primerne prostore bodo morali še malo počakati.

Led je prebit

V zadnji številki našega glasila smo poročali, da se je v Zireh začela akcija za ustanovitev krajevnega sklada za razvoj komunalnih dejavnosti.

Delavski svet Alpine je že na svoji zadnji seji pred kolektivnim dopustom obravnaval to vprašanje in soglasno sklenil, da podjetje pristopi k samoupravnemu sporazumu. Tako bomo letos vplačevali omenjeni krajevni sklad stalen prispevek iz dohodka podjetja. Prispevek je odvisen od števila delavcev, ki

meri v višini enega odstotka njihovih bruto osebnih dohodkov. Članom kolektiva se ta prispevek torej ne bo »trgal« od obračunanih osebnih dohodkov. Zavedamo se, da bo ostanek dohodka podjetja manjši in s tem tudi skladi toliko manjši.

Odločitev delavskega sveta je naletela na splošno odobravanje med kolektivom žirovskih obratov Alpine, kar izpričuje visoko zavest in pripravljenost delavcev, da s skupno pridobljenimi sredstvi prispevajo k reševanju skupnih krajevnih potreb.

Delavci Alpine zdaj pričakujejo odziv delavcev tudi v vseh drugih delovnih organizacijah, ki delujejo na področju Žirov.

Delavski svet Alpine pa se je ob sprejemanju odločitve o omenjenem samoupravnem sporazumu zavedal, da s samim tem prispevkom iz dohodka še dolgo ne bodo rešeni vsi komunalni problemi, ki nas v Zireh tarejo. Zato je sprejel še tole

PRIPOROČILO

Zavedajoč se potrebe po nujni ureditvi komunalnih objektov v Zireh, za kar sredstva prispevka po samoupravnem sporazumu delovnih organizacij še dolgo ne bodo zadostna, delavski svet Alpine priporoča vsem delavcem na območju krajevnih skupnosti Žiri, naj v svojih organizacijah združenega dela organizacija dela na dan ene od prostih sobot in naj celoten (bruto) zaslužek tega dne namenijo v krajevni sklad za razvoj komunalnih dejavnosti z namenom, da bi se tako zbrana sredstva uporabila za rekonstrukcijo vodovoda.

Delavski svet Alpine pričakuje, da bodo to priporočilo soglasno sprejeli delavci v vseh organizacijah združenega dela tako v Alpini, kot tudi v drugih delovnih organizacijah.

Zares, če se vsi zaposleni v Zireh odločijo za eno samo udarniško soboto, bo tako zbranih kakih 15 milij. starih dinarjev, kar bi omogočilo, da že letos začnemo z rekonstrukcijo vodovoda.

Skoraj ne dvomimo, da tako tudi bo. S. P.

Z roko v roki

Popolnoma nepristransko gledano. Kaže, da bi organizacije pod novim vodstvom doživela preporod. Kaj je tisto, kar nas spodbuja k tej trditvi?

Predvsem to, da so člani spoznali, da je za uspešnost organizacije potrebna notranja trdnost in organizacijska povezanost v gibljivo, življenjsko, ustvarjalno, delovno skupnost in politično silo, ki ne dela le v okviru lastne organizacije, temveč predvsem med ljudmi in za ljudi. Komunisti niso ljudje z nekimi posebnimi cilji, z nekimi posebnimi značaji. So povsem navadni delovni ljudje, s cilji, ki so enaki ciljem ostalih občanov. Torej noben »bav-bav« ali »bog i batina«. Misticizem je preživel tudi v tem pogledu.

Torej k stvari!

Mislím, da ni Zirovca, ki ne bi znal prešteti poglavitne probleme našega kraja. Saj veste: komunalna, vodovod, ceste, šola, vrtec, sociala. Morda smo posledice neurejenih razmer že letos čutili. Spominimo se zlatenice, ki še kar razsaja.

In prav tu je pobudo prevzela Zveza komunistov. Razprava, ki teče in se s pričakovanimi rezultati zaključuje na delavskih svetih žirovskih delovnih organizacij, je morda ena najbolj daljnovidnih skupnih akcij Zveze komunistov in sveta krajevnih skupnosti v zadnjih letih.

Gre za osnovanje sklada pri krajevni skupnosti za reševanje že naštetih — najbolj perečih problemov našega kraja. V ta sklad naj bi delovne organizacije namensko vlagale 1%

od dohodka pred razdelitvijo. Tako bomo v Zireh ustvarili osnovo, da bomo lahko živeli zdravo, da bo kraj lep, da si bodo naši otroci pridobili dovolj znanja in razgledanosti in še in še.

Razumljivo pa je, da bo odbor tega sklada imel težavno delo. Zahteve so velikanske, pa tudi o vrstnem redu reševanja posameznih vprašanj so različna mišljenja. Nič zato: sa bomo že dogovorili. Pomembno je, da vemo zakaj se trudimo, da stricemo vse sile, pritegnemo vse tiste, ki jim resnično gre za zdrav in lep razvoj kraja, za srečno in varno prihodnost naših ljudi. Vse kar bomo imeli, bo naše skupno delo, naš standard.

Podprimo zatorej akcije Krajevnih skupnosti in Zveze komunistov!

»DELO, ZIVLJENJE« je glasilo tovarne obutve ALPINA ŽIRI.

Ureja ga uredniški odbor: MARIJA KASTELEC, VLADIMIR PIVK, ALFONZ ZAJEC, ANTON ŽAKELJ, ERNEST DEMSAR, MILAN MOCNIK, STANE KOSMAC, STOJAN PERTOVI, odgovorni urednik MAJDA JESENKO, glavni urednik Izhaja mesečno. Naklada 1500 izvodov. Tisk Gorenjski tisk Kranj

5

4

Moda

V letošnjem poletju je med mladimi deklet izredno priljubljena moda, ki bi jo lahko nosle nosečnice. To so bluze ali mini oblekice, ki so pod prsmi nabrane ali pa se zvončasto širijo navzdol. Naredite si jih lahko iz karirastih, pikastih ali drugače potiskanih pralnih materialov, lepe pa bodo tudi enobarvne z žlvahnimi dodatki. Lahko jih okrasite z vezanjem, s čipkami ali pa z različnimi aplikacijami. Vaša garderoba bo dopolnjena z modernim kosom, ki vas ne bo veliko stal.

Duša Mesec

Planine vabijo

Djelovanje Planinskega društva Ziri je v letošnjem letu kar živahno. V juliju so organizirali pohod po Slovenski planinski Transverzali — po Kamniških Alpah, ki je dobro uspel.

Tudi v naslednjih dveh mesecih predvidevajo več takih izletov. 19. avgusta na Veliki Klek, 1. septembra na Triglav in na Dan planincev na Stol in Ratitovec, seveda, če bodo ugodne vremenske razmere. Datumi in točne informacije glede izletov bodo še naknadno objavljeni na oglasnih deskah in po zvočniku.

JOZE PETERNEL

Ubiti zvon

10. nadaljevanje

Zvečer Andrej ni mogel zaspati. Strmel je v temo, ki mu je v mislih odgrinjala pogled na preteklost in zakrivala bodočnost. Čeprav je bil že trdno odločen, da zapusti dom in pojde v Ljubljano, ga je še vedno nekaj trlo. Spraševal se je, ali ga v to razdvojenost žene lastno razmišljanje ali pa ga občutki sami ženejo, da o njih razmišlja. Preteklost — bodočnost, ta čudni življenjski labirint, se mu je motal po utrujenih mislih.

Preživel si vojno, ko je šlo za življenje in smrt. Verjel si velikim besedam, ki so obetale novo družbeno ureditev in boljše življenje. Zdaj je boj končan in prosto si izbere svojo življenjsko pot.

»Da, živel in delal bom za čas, ki prihaja,« je sklenil in utonil v spanec.

Ko se je zjutraj prebudil, je oče že odšel v cerkev. Skočil je iz postelje, odprl omaro in začel zlagati svoje reči na majhno mizo. Brskal je po spominu, kaj vse še ima. To bo vse, si je dejal in začel zlagati v majhen kovček. Pravzaprav bo v kovčku le malo, saj bo oblekel skoraj vse svoje premoženje.

Pred seboj je imel ponošeno vojaško bluzo, stare vojaške čevlje, tri stare srjace, dva para zakrpanih nogavic, eno spodnjo majico, nekaj obrabljenih robcev in še za pol žepa drobnarij. To je vse. V žepu pa nitj denarnice nitj enega samega dinarja.

»To so sadovi mojega življenja. Oh, prekleto vse skupaj.« Zgrabil je vso svojo šaro, jo stresel v stari oguljeni kovček in ga potisnil pod posteljo.

V cerkev ni šel. Uprlo se mu je očetovo mišljenje in poskušal je zaživeti po svoje.

Justina je bila potrta. Vedela je, da je z Andrejem končano. Ujedala jo je misel, da bi izbruhala vanj še nekaj pikrih in tedaj bi ji mogoče odleglo. Toda Andrej ji nikakor ni dal te priložnosti, čeprav je menil, da od nje še ni dobil zadnje besede: ostane za deklo ali pojde z njim v mesto?

»Dobro jutro, Justina!« jo resno pozdravi. Zbegan je odmikala pogled in mrmrljala nekaj nerazumljivega. »Ne bodi no tako slabe volje. Saj se še nisva dokončno pogovorila. Boš šla z menoj?«

»To so le lepe besede. Ti še tega ne veš, kaj boš s seboj. Dovolj mi je bilo teh nekaj dni, da sem spoznala, kaj te vleče od tod. Jaz pa ne grem za deklo k tvojemu niču.«

Po Avstriji in Italiji

Ob petih zjutraj smo se zbrali na avtobusni postaji v Gorenji vasi. Z avtobusom smo se odpeljali na izlet v Avstrijo in Italijo. Pot nas je vodila preko Kranja, mejnega prehoda Ljubelj, kjer smo prečkali državno mejo in že smo bili na avstrijski strani Karavank.

Prvi večji postanek smo imeli pri Gospe Sveti na Koroškem. Tu je bila zgrajena prva katoliška cerkev v teh krajih. To svetišče je sestavljeno iz kapele, katere je stara že 1200 let in cerkve, ki pa je bila zgrajena pozneje. V tej cerkvi je tudi največji zvon na Koroškem. Dober kilometer od Gospe Svete proti Dunaju pa stoji ob cesti Knežji kamen. Ta kamen je star približno 1300 let. Od tu smo se vrnili nazaj v Celovec, od koder smo po enournem postanku nadaljevali pot proti Beljaku. Od Celovca do Vrbe smo se peljali ob Vrbskem jezeru,

kateri je dolg 17 km. Ob cesti je bilo več večjih in manjših vasi, ki so zelo lepo urejene. Ponekod so se bohotile razkošne in lepo urejene restavracije, drugje okusno pripravljene reklame, izložbe in podobno. To, kar kraju da najlepši videz pa so rože, katerih je bilo tukaj na pretek. Ko smo za seboj pustili Vrbsko jezero, smo se po avtocesti kmalu pripeljali do Beljaka in naprej preko avstrijsko-italijanske meje do Trbiža. Tu smo imeli večurni postanek. Pozno popoldan smo se vračali iz Trbiža proti domu. Peljali smo se preko mejnega prehoda Predil, Loga pod Mangartom, Bovca, Tolmna in Cerkna, kjer smo zapustili Primorsko in se spustili v prelepo Poljansko dolino. Največ udeležencev je bilo takih, ki so prvič videli te kraje in jim bo gotovo ostal ta izlet v lepem spominu.

Vinko Bogataj

7 avtobusov na izlet

Čas kolektivnega dopusta je mimo, in spet smo se vrnili na svoja delovna mesta. Vsak je skušal svoj dopust kar najbolje izkoristiti, zato marsikdo ni šel na letovanje iz različnih vzrokov. Nekateri so si med dopustom gradili hiše, drugi so spet drugače izkoristili proste dneve. Da bi bilo poškrbljeno tudi za take s plitvimi denarnicami, je letos sindikalna organizacija razpisala več izletov. Razpis je uspel, saj je bil vsakemu članu kolektiva za simbolično ceno omogočen lep enodnevni izlet. Kar sedem avtobusov je

odpeljalo naše delavce na izlete; proti Kopru, Lipici in Škocjanskim jamam so peljali trije, preko Vršica dva, delavci iz Gorenje vasi pa so tudi z dvema avtobusoma obiskali sosednjo Avstrijo od Celovca do Trbiža. Za vse izlete lahko rečemo, da so dobro uspeli, saj so bili udeleženci zadovoljni s programom in so si takih izletov še želeli. Potrudili se bodo tudi v prihodnje, da bodo tudi takim članom kolektiva, ki si letovanja ne morejo privoščiti, omogočili, da vsaj en dan izkoristijo za rekreacijo. S. C.

»Ne razburjaj se vendar. Prehitro in krivo me sodiš.«

»Nikogar ne sodim. Toda čeprav sem samo dekla, vendar znam ločiti lepe besede od dejanj.«

»Tudi stricu si lepo odgovarjal v nedeljo. Toda od takrat mi je jasno, da si v soboto z menoj samo potešil svojo možko lakoto. Ko pa je prišla nedelja, si šel sam na ples... Dekla pa naj gre v hlev. In po plesu te je spet prignala tvoja razgretost, ne pa ljubezen. Ob vsem tem pa si pozabil, da sem tudi jaz še mlada in tudi, menj je najlepša leta vzela vojna. Vedi, da nočem ničesar več slišati o najinih odnosih. Najine večere pa pozabi. Misli na očeta, ki je že star in ves bolan in prav sedaj potrebuje nekoga, da bi ga zamenjal. Se mati, ki je dala življenje namesto tebe, bi se obrnila v grobu, če bi vedela, kaj se bo izcimilo iz tebe.«

»Pustj mamu in ne obračaj mrtvih,« je bil nejevoljen Andrej.

»Zastonj se trudiš. Kar sem se namenil, bom tudi storil. Kdor ničesar ne tvega, ne more tudi ničesar pričakovati. Bodi pozdravljena in pozabi kar je bilo,« je odločno pribil in se umaknil iz kuhinje. Bil je razburjen, pa vendar tega ni hotel pokazati. Po vseh teh pretresih je začutil, da ga globoko v duši nekaj le veže na domačo zemljo in na dom, zato občutka krivde nikakor ni mogel zatreti. Zavil je za hlevom navzgor in zamišljeno taval v breg.

Sedel je v mlado, drhtečo travo, se zazrl v temni gozd nad grapo in začel zlagoma mrmrati predse:

»Pozdravljena bujne temače, pozdravljena črna globel! Adijo zakriviljene njive in s potom zalita reber.«

Grenak nasmeh mu je preletel rdeča lica in moreča tesnoba mu je legla na srce. Tu ni imel obstanka.

»Torej sem ostal tujec nad domačimi. Zato moram od tod,« je pomislil, se dvignil in se napolnil v grapo k Martinu. Nadaljevanje prihodnjic

Zunaj tovarne

Nepozabna doživetja

Osnovno šolanje ja za nami. Na žirovski šoli smo preživeli osem prijetnih in zanimivih let in prav žal nam je, da jo zapuščamo. Naši življenjski cilji so zelo različni in tako se moramo ločiti, čeprav smo se s sošolci šele zdaj natančneje spoznali. Na brezskrbne šolske urice nas bodo vezali prijetni spomini, najraje pa se bomo prav gotovo v mislih vračali v kraje, ki smo jih obiskali na zaključni ekskurziji. Na dvodnevem potovanju smo doživeli marsikaj zanimivega, veslega in poučnega.

Sestega junija zjutraj smo se veselih obrazov odpeljali proti Trebiji. Od tam nas je pot vodila mimo Cerknega, kjer smo se spomnili našega velikega pisatelja, vzgojitelja in borca za narodne pravice Slovencev na zaslužnem Primorskem, Franceta Bevka, ki se je rodil v Zakojci v cerkljanskih hribovih. Videli smo tudi novo osnovno šolo v Cerknem, ki bo ponosni spomenik naše NOB.

Kmalu smo se pridružili Idrijci, ob kateri je speljana vijugasta tolminska cesta. V Slapu ob Idijci smo se spomnili Cirila Kosmača, ki je s svojima scenarijama za filma Na svoji zemlji in Balada o trobenti in oblaku prikazal visoko narodno zavest primorskega človeka med vojno.

Skupaj z mirno Idrijco smo se kmalu pridružili modro-zelenemu biseru slovenskih gora, Gregorčičevi bistri hčerji planin — Soči. Usta-

vilj smo se v Tolminu in se tam spomnili pogumnih tolminskih puntarjev, ki so se v letih 1712 in 1713 uprli fevdalnemu nasilju. Legendarni upor tolminskih puntarjev je prikazal v romanu Tolminci Ivan Pregelj, ki je bil na Tolminskem tudi doma.

Ze nas je pot peljala v Kobarid mimo Vrsna, na katerem se je rodil naš goriški slavček — Simon Gregorčič. Ko smo občudovali visoki Krn in bistro Sočo, smo globoko v sebi razumeli, zakaj je pesnik tej pokrajini posvetil svoje najlepše domoljubne pesmi.

Približali smo se jugoslovansko-italijanski meji pri Robiču in po kratkem postanku smo prestopili državno mejo.

V senci Matajurja smo se popeljali v osrčje Beneške Slovenije. Spomnili smo se zavednega pesnika Ivana Trinka-Zamejskega, ki je med obema vojnama kljub poitalijančenju v slovenskem jeziku izražal čustva naših ljudi. Ko smo se bližali Čedadu, so se nam v domišljiji začeli porajati prizori iz potopisa Frana Erjavca, Ni vse zlato, kar se sveti. Lik kmeta Čerina, ki je zamenjal železov kršec za zlato, je kot v resničnem svetu stal pred nami. Kmet Čerin je potem, ko je našel varljivo rudo, le-to ponujal v zlatarnah v Čedadu, Vidmu in Gorici, vendar brezuspešno.

V premišljevanju so nas opozorili, da smo že v Čedadu. Ogedali smo si mesto in spoznali, da mnogokateri Slovenci še zvesto uporabljajo svoj materin jezik.

Ustavili smo se še v starem mestu Vidmu. Občudovali smo zunanost starega gradu, ki je bil sezidan na hribočku sredj mesta.

Iz Vidma smo zavili proti jugovzhodu. Nenadoma so se nam oči uprle v čudovit spomenik, ki se je dvigal ob pobočju hriba. Na kamnitih ploščah je bilo več deset tisoč imen padlih vojakov iz prve svetovne vojne. Med drugimi je bilo vklesano tudi ime padlega vojaka z Dobračeve. Spomenik v Doberdobu je veličasten dokaz človeštvu, kako nesmiselne so vojne morije, in hkrati tudi opozorilo vsem rodovom, da se kaj takega ne bi več zgodilo.

Tudi pisatelj Prežihov Voranc je v romanu Doberdob prikazal nesmiselno trpljenje slovenskih fantov v prvi svetovni vojni, ki se niso borili za svojo svobodo niti za lepšo bodočnost svojih družin, ampak za koristi neke tuje cesarske vladavine.

Prvi dan izleta se je že nagibal v pozno popoldne, zato smo sklenili, da čimprej pridemo v Umag. Peljali smo se še skozi Trst, prestopili mejo pri Škofijah in nadaljevali vožnjo ob slovenskem morju. Končno smo prispeli v naselje Zlatorog. Hitro smo se namestili po hišicah, nato pa pohiteli k morju. Težko pričakovano kopanje nas je prijetno osvežilo. Po večerji smo še malo zaplesali ob zvokih naših kitar in harmonik, nato pa smo utrujeni odšli počivat.

Naslednjega dne smo se vsi po vrsti predali soncu in vodi. Nekateri so lepo porjaveli, druge pa je jadransko sonce prav neusmiljeno ožgalo. Popoldne smo se neradi odpravili domov. Na povratku smo se spomnili še nekaterih naših literarnih umetnikov, ki so živeli in ustvarjali na primorski ali goriški zemlji. To so bili glasnik zaslužnjene Primorske, pesnik Igo Gruden, otožni in melanholični Srečko Kosovel, nenadkriljivi ljubezenski lirik Alojz Gradnik in drugi. Označili smo tudi pomen dolgoletnega upravnika Slovenskega narodnega gledališča v Trstu, pesnika, pripovednika, prevajalca in narodnega delavca Andreja Budala, ki je umrl ravno pretekli mesec.

Vedno bolj smo se bližali domačemu kraju. Hudo nam je bilo ob misli, da je to naš zadnji skupni izlet. Toda upam, da ne bomo pozabili sklepa, da se bomo čez nekaj let spet sešli in obudili spomine na trenutke, ki smo jih osem let doživljali skupaj.

Za vsa zanimiva doživetja, vesele trenutke in obilico dodatnega znanja, kar nam je omogočila ekskurzija, se zahvaljujemo vsem žirovskim delovnim organizacijam, ki so nam pomagale realizirati naš zaključni izlet.

Milena Gantar, 8. b

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža in očeta SLAVCA SEDEJA se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so mu poklonili vence in cvetje, se od njega v tako velikem številu poslovili in ga spremili na zadnji poti. Najlepša zahvala godbi in pevcem Alpine in prijatelju Janku Poljanšku za lepe poslovilne besede. Iz srca se zahvaljujemo tudi sosedom in drugim, ki so nam na kakršenkoli način pomagali in sočustvovali z nami v težkih trenutkih.

Zena Vida ter sinova Peter in Dušan

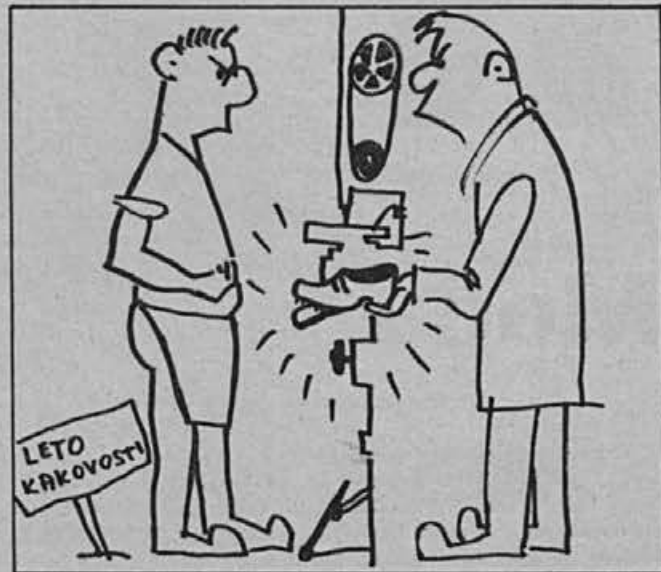
Neč ni djau

Na zadnje nagradno vprašanje ni prišel niti en odgovor. To pa ne pomeni, da je našim delavcem zmanjkalo duhovitosti, ali da med dopustom niso utegnili misliti na šale. Se daleč ne!

Tisti iz gostilne sploh ni mogel ničesar reči zato, ker med dopustom ni bila v Zireh odprta niti ena sama gostilna.

Vsekakor spodbudno za naš razvijajoči se (navzdol) turizem. Nagrada za duhoviti odgovor torej pripada turističnemu društvu. Če ga kdo odkrije, naj nam sporoči naslov.

Novo nagradno vprašanje: Kej je djau?

Odgovore pošljite do 29. avgusta. Največ pet besed! Nagrade so tri: 30, 20 in 10 din.

Šport

Ni še dolgo tega, ko so se končala tekmovanja v republiških košarkarskih ligah, I. del pa je pred nami še nadaljevanje v jesenskem delu.

Prvi bodo startali člani »Kladivarja« in sicer že 26. t. m., ko igrajo doma z ekipo Cernkice.

Samo teden kasneje se jim bodo pridružili tudi mladinci, ki gredo 3. septembra gostovat k ekipi »Moste« Ljubljana, nato pa še v Črnučah k Črnučanom.

Tudi ženska ekipa »Etikete« starta 3. septembra in to doma z ekipo Ježice, naslednjo nedeljo pa tudi doma z ekipo »Zarja« iz Ljubljane.

Vse tri ekipe se pridno pripravljajo na začetek tekmovanj, vendar pa stalen dež zelo moti redne treninge.

V preteklem mesecu sta se poročili Stanislava Zakelj (2613) obrat Ziri in Milka Režek obrat Gorenja vas. Iskreno čestitamo!

Tovarišci Mariji BEVK želimo ob odhodu v pokoj trdnega zdravja in prijetnega počitka v zaslužnem pokoju.

Delavkam in delavcem, ki so ob svojem rednem delu uspešno zaključili poklicno čevljarško šolo — oddelek za odrasle v Zireh, iskreno čestitamo.

Da ima košarkarski klub perspektivne mladince, pa nam pove to, da sta se igralca Rado Kavčič in Ciril Erzenožnik v času od 24—28. julija udeležila priprav republiške mladinske košarkarske ekipe, ki so v Kočevju. Na priprave iste ekipe, samo v ženski konkurenci, je v času od 14—18. avgusta povabljen tudi igralca Etikete, Ida Milnar. Vsekakor je to za te mlade igralce veliko priznanje in spodbuda za še nadaljnje delo.

Tako kot lansko leto, bo tudi letos organizirano sindikalno prvenstvo Zirov v košarki. Prvenstvo organizira sindikalna podružnica Alpine, katera je bila lani prva. Tako kot lani, bodo tudi letos tekmovale 4 ekipe in sicer Kladivar, Osnovna šola, Studentje ter Alpina. Igrali bodo vsak z vsakim. Zmagovalec dobi pokal, ostale 3 ekipe pa diplomo.

Tekmovanje bo v petek, 18. avgusta in v soboto 19. avgusta. V petek bosta 2 tekmi, s pričetkom ob 15.30, v soboto pa 4 in sicer 2 dopoldan in 2 popoldan. V slučaju siabe, ga vremenoma, se tekmovanje preloži za 1 dan. Ker je kolektiv Alpine številčno močnejši, računa njena ekipa na izdatno navijaško pomoč.

Vse tekme se bodo odigrale na igrišču TVD Partizan.

Umrla sta naša upokojenca Karel Naglič, upokojen v oktobru 1967 in Anastazija Bogataj, upokojena v maju 1955. Ohranili ju bomo v trajnem spominu.

ZAHVALA

Ob smrti

KARLA NAGLIČA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem, sindikatu Alpine in vsem drugim, ki so darovali vence in cvetje ter ga spremljali na zadnji poti, kakor tudi godbi in pevcem.

žena Milka

ZAHVALA

Pevcem, organizacijam in posameznikom, ki so darovali cvetje ob izgubi naše mame Stazl se najiskrenejše zahvaljuje

družina Bogatajevih